

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Misiak
Sędziowie:	SA Krzysztof Eichstaedt (spr.) SO del. Paweł Urbaniak
Protokolant:	st. sekr. sądowy Łukasz Szymczyk

przy udziale J. S., Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2014 r.

sprawy

M. J.

oskarżonego z art. 279 §1 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 279 §1 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 279 §1 kk i art. 275 §1 kk i art. 276 kk w zw. z art. 11 §2 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 279 §1 kk i art. 275 §1 kk i art. 276 kk w zw. z art. 11 §2 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 279 §1 kk i art. 276 kk w zw. z art. 11 §2 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 291 §1 kk i art. 275 §1 kk i art. 276 kk w zw. z art. 11 §2 kk w zw. z art. 294 §1 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 291 §1 kk w zw. z art. 294 §1 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 286 §2 kk w zw. z art. 65 §1 kk; art. 13 §1 kk w zw. z art. 282 kk i art. 286 §2 kk w zw. z art. 11 §2 kw zw. z art. 65 §1 kk; art. 282 kk i art. 286 §2 kk w zw. z art. 11 §2 kk w zw. z art. 65 §1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 17 maja 2013 r., sygn. akt XVIII K 8/11

na podstawie art. 437 kpk, art. 438 pkt 1 i 2 kpk, art. 440 kpk i art. 624 §1 kpk

1) uchyla rozstrzygnięcie o łącznej karze pozbawienia wolności (pkt 21 zaskarżonego wyroku),

2) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż:

a) przyjmuje, że czyny przypisane oskarżonemu w pkt 6, 7 i 8 zaskarżonego wyroku stanowią ciąg przestępstw wyczerpujący dyspozycję art. 279 §1 kk w zw. z art. 65 §1 kk i za to na podstawie art. 279 §1 kk w zw. z art. 91 §1 kk i art. 65 §1 kk wymierza oskarżonemu karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności,

b) z podstawy prawnej wymiaru kary czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 10 zaskarżonego wyroku oraz ciągów przestępstw przypisanych oskarżonemu w pkt 9 i 20 zaskarżonego wyroku eliminuje przepis art. 64 §2 kk,

- c) w zakresie dotyczącym czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 11 zaskarżonego wyroku z opisu czynu eliminuje zwrot „co stanowiło mienie znacznej wartości” i przyjmuje, że oskarżony zachowaniem swoim wyczerpał dyspozycję art. 291 §1 kk w zw. z art. 65 §1 kk i za to na podstawie art. 291 §1 kk w zw. z art. 65 §1 kk wymierza oskarżonemu karę 1 (jednego) roku i 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności,
- 3) na podstawie art. 85 kk i art. 86 §1 kk i art. 91 §2 kk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeka wobec oskarżonego łączną karę pozbawienia wolności w wymiarze 8 (ośmiu) lat,
- 4) utrzymuje w mocy w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok,
- 5) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. K. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
- 6) zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem apelacyjnym.

Sygn. akt II AKa 1/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 maja 2013r. wydanym w sprawie XVIII K 8/11 Sąd Okręgowy w Łodzi uniewinnił oskarżonego M. J. od popełnienia 13 przestępstw. Tym samym wyrokiem sąd okręgowy uznał oskarżonego za winnego popełnienia:

- 1) ciągu 13 przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 279§1 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. i za to wymierzył karę 7 lat pozbawienia wolności;
- 2) ciągu 2 przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 279§1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. oraz w z zw. z art. 65§1 k.k. i za to wymierzył karę 3 lat pozbawienia wolności;
- 3) ciągu 2 przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 279§1 k.k., 275§1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. oraz w z zw. z art. 65§1 k.k. i za to wymierzył karę 3 lat pozbawienia wolności;
- 4) ciągu 6 przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 291§1 k.k. w z zw. z art. 65§1 k.k. i za to wymierzył karę 4 lat pozbawienia wolności;
- 5) przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 291§1 k.k. w z zw. z art. 65§1 k.k. i za to wymierzył karę 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- 6) przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 291§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. oraz w z zw. z art. 65§1 k.k. i za to wymierzył karę 2 lat pozbawienia wolności;
- 7) ciągu 3 przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 286§2 k.k. w z zw. z art. 65§1 k.k. i za to wymierzył karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

W miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności sąd I instancji wymierzył oskarżonemu M. J. karę łączną 9 lat pozbawienia wolności.

Wyrok sądu okręgowego w ustawowym terminie zaskarżył obrońca oskarżonego, podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, obrazy przepisów prawa materialnego, błędu w ustaleniach faktycznych oraz rażącej niewspółmierności kary. W konkluzji obrońca oskarżonego wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uniewinnienie oskarżonego od przypisanych mu czynów, względnie uchylenie orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, a w razie nie podzielenia przez sąd odwoławczy zarzutów dotyczących winy, obrońca wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i złagodzenie wymierzonej oskarżonemu kary łącznej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego skutkowałą częściową zmianą zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych w pierwszej kolejności odnotować należy, iż sąd meriti nie dopuścił się naruszenia przepisów postępowania w zakresie wskazanym w skardze apelacyjnej, to jest art. 2§2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 424 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, organ procesowy ocenia dowody i wyciąga z nich wnioski według wewnętrznego przekonania, nieskrepowanego regułami prawnymi. Zasada swobodnej oceny dowodów, jaka przyjęta została przez polski model postępowania karnego nie oznacza jednak, iż ocena ta ma charakter dowolny, albowiem sąd meriti powinien wyjaśnić, w jaki sposób dowody ocenił i dlaczego wyciągnął z nich takie, a nie inne wnioski dotyczące konkretnych ustaleń faktycznych. Sąd przy ustaleniach faktycznych związany jest: a) całokształtem przeprowadzonego postępowania dowodowego; b) zasadami prawidłowego (logicznego) rozumowania; c) wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego. Sąd odwoławczy rozpoznający apelację dokonuje natomiast kontroli swobodnej oceny dowodów dokonanej przez sąd I instancji (zobacz szerzej: T. Grzegorzcyk, J. Tylman, Polskie postępowanie karne, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003r., s.90 – 94; S. Waltoś, Proces karny – zarys systemu, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003r., s. 255 - 259). Warto także nadmienić, iż jak wynika z ugruntowanego w tym zakresie orzecznictwa, przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodność innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. wówczas, gdy spełnione są kumulatywnie następujące przesłanki:

- 1) jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art.410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art.2 §2 k.p.k.);
- 2) stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności, przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.);
- 3) jest wyczerpująco i logicznie, z jednoczesnym uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art.424§1 pkt 1 k.p.k.) – zobacz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09 listopada 1990r., OSNKW 1991r, z. 7-9, poz. 41 oraz wyrok Sąd Najwyższy z dnia 3 września 1998r., Prok. i Pr. 1999r, nr 2, poz. 6.

Dokładna lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi nieodparcie do wniosku, iż sąd meriti w sposób bardzo dokładny wskazał, jakim dowodom dał wiarę, a jakim odmówił waloru wiarygodności i dlaczego, kierując się przy tym zasadami omówionymi powyżej. Skutkować to zatem musi przyjęciem, iż taki tok rozumowania sądu okręgowego zasługiwać musi na pełną ochronę przewidzianą przez treść art.7 k.p.k.

Rolą obrony jest szerzenie wątpliwości mających skutkować wnikliwszą analizą materiału dowodowego i doprowadzenie do jak najpełniejszego wyeliminowania występujących w nim niezgodności. W razie braku możliwości ich usunięcia, zgodnie z zasadą in dubio pro reo oraz domniemaniem niewinności oskarżonego, wynikiem działania obrony będzie rozstrzygnięcie nieusuniętych sprzeczności na korzyść oskarżonego. W przedmiotowej sprawie jednakże wątpliwości podnoszone przez obrońców w apelacjach nie są jednak wątpliwościami w rozumieniu art. 5 § 2 k.p.k.

Osią apelacji obrońcy oskarżonego M. J. jest zarzut dowolnej interpretacji zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności oparcie zaskarżonego wyroku w zakresie sprawstwa M. J. na depozycjach świadków mających w innym postępowaniu status oskarżonych, w sytuacji braku ich potwierdzenia w innym dowodzie zabezpieczonym w nieniejszej sprawie. W ocenie obrońcy błędem było wyłączenie sprawy M. J. do odrębnego postępowania, gdyż spowodowało to, iż osoby obciążające oskarżonego M. J. w niniejszym postępowaniu miały status świadków i zgodnie z treścią art. 182§3 k.p.k. przysługiwało im prawo do odmowy składania zeznań, z czego skorzystali, co w ocenie obrońcy ograniczało oskarżonego J. w realizacji prawa do obrony. Dostrzec należy jednak, iż wyłączenie sprawy M. J. do odrębnego postępowania (zobacz argumentację sądu meriti k. 2 - 4), zostało dokonane zgodnie z obowiązującymi przepisami (nawet autor apelacji nie podnosi zarzutu naruszenia przepisu art. 34§3 k.p.k.), a ponadto nawet gdyby sprawa w/wym. nie została wyłączona do odrębnego postępowania nie należy tracić z pola

widzenia tego, iż osoby obciążające oskarżonego J., w sytuacji gdyby odpowiadały z nim w jednym postępowaniu, mogłyby skorzystać z przysługującego im z mocy ustawy prawa do odmowy składania wyjaśnień, co w rezultacie doprowadziłoby do sytuacji analogicznej jak w przedmiotowym postępowaniu.

Jak wynika jednoznacznie z pisemnych motywów wyroku sąd okręgowy dostrzegł fakt skorzystania z prawa do odmowy składania zeznań w całości przez: R. G., S. G., R. J. i D. B., natomiast częściowo przez M. J. i S. C.. Sąd meriti zauważył również, iż w zaistniałej sytuacji realizacja prawa do obrony została w pewnym stopniu ograniczona, co jak podkreślił sąd I instancji skutkować musi bardziej rygorystycznym podejściem do oceny wyjaśnień (zeznań) obciążających M. J. osób. Treść wyroku sądu meriti, w którym zapadło szereg uniewinnień oskarżonego od zarzucanych mu czynów w zestawieniu z pisemnymi motywami wyroku wskazują, iż sąd I instancji bardzo skrupulatnie podszedł do zgromadzonego w nieniejszej sprawie materiału dowodowego i z należytą ostrożnością i rozważą ocenil depozycie osób obciążających oskarżonego J., mając właśnie na uwadze fakt skorzystania przez nich z prawa do odmowy składania zeznań, co jak zauważył sąd okręgowy stanowiło pewne ograniczenie oskarżonego w realizacji prawa do obrony.

Zauważyć wypada, iż sąd okręgowy uzasadniając poszczególne czyny jakie zostały przypisane oskarżonemu, w uporządkowany sposób wskazał jakie okoliczności sprawiły, iż sąd uznał, iż oskarżony M. J. dopuścił się konkretnego przestępstwa. Zdaniem sądu apelacyjnego dokonana przez sąd I instancji ocena ma charakter oceny swobodnej, dokonanej z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, iż tak dokonana ocena materiału dowodowego korzystać musi z ochrony przewidzianej przepisem art. 7 k.p.k., a zarzuty apelacyjne odnoszące się do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, zasady obiektywizmu oraz zasady in dubio pro reo jawią się jako polemiczne z prawidłowymi ustaleniami oraz oceną materiału dowodowego dokonaną przez sąd I instancji.

W realiach nieniejszej sprawy nie znajduje także racjonalnego uzasadnienia zarzut naruszenia przepisu art. 5§2 k.p.k. Zasada in dubio pro reo odnosi się w praktyce do zagadnień związanych z ustaleniami faktycznymi, nie wolno jednak rozumieć jej jako reguły swoistego, uproszczonego traktowania wątpliwości. Wszelka wątpliwość w zakresie ustaleń faktycznych powinna być wyjaśniona i usunięta przez wszechstronną inicjatywę dowodową organu procesowego i gruntowną analizę całego dostępnego materiału dowodowego. Dopiero wtedy, gdy po wykorzystaniu wszelkich istniejących możliwości wątpliwość ta nie zostanie usunięta, należy ją wytłumaczyć w sposób korzystny dla oskarżonego (wyrok SN, WR 107/91, OSNKW 1992, z. 1-2, poz. 14; zobacz ponadto Z. Doda, J. Grajewski, Węzłowe problemy postępowania karnego w świetle orzecznictwa SN za lata 1991-1994, cz. I, PS 1996, nr 5, s. 47).

Podnosząc zarzut naruszenia przepisu art. 424 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. autor apelacji nie wykazał w przekonujący sposób, iż uzasadnienie wyroku nie odpowiada wymogom formalnym, co w efekcie uniemożliwiłoby obrońcy poznanie toku rozumowania sądu, a w konsekwencji także dokonanie rzetelnej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku. Podnosząc powyższy zarzut skarżący nie wykazał także jakoby sąd meriti powoływał się na nieujawnione w trakcie przewodu sądowego dowody, względnie aby procedował w oparciu o niekompletny materiał dowody.

Warto wspomnieć, iż obrońca oskarżonego naruszenia art. 424 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. upatruje w nieuwzględnieniu istotnych sprzeczności i rozbieżności w zakresie czynów przypisanych oskarżonemu. Już na wstępie warto wspomnieć, iż pojawianie się drobnych sprzeczności jest zjawiskiem naturalnym, zwłaszcza gdy zeznania lub wyjaśnienia są składane, gdy od chwili czynu upłyne dłuższy okres czasu i dotyczą większej ilości zdarzeń. Okoliczność związana z pojawieniem się drobnych sprzeczności, nie odnoszących się bezpośrednio do istoty sprawy, nie może z góry przekreślać wiarygodności określonego źródła dowodowego, nakazuje jedynie organowi procesowemu podejście do niego z dużą dozą ostrożności, co też w nieniejszej sprawie uczynił sąd meriti. Jakikolwiek brak sprzeczności, zwłaszcza wówczas gdy zeznania (wyjaśnienia) są składane po upływie dłuższego czasu mogą nosić znamiona lekcji wyuczonej.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, iż nie zawsze dowodem wskazującym bezpośrednio na sprawstwo oskarżonego były depozycje jednego ze świadków, którzy w równoległym toczącym się procesie mają status oskarżonego, albowiem niejednokrotnie zeznania te (wyjaśnienia) znajdują potwierdzenie w depozycjach innej osoby, np. czyny przypisane oskarżonemu w pkt 8a, 6e, 8b sentencji wyroku. Natomiast w wypadkach kiedy to depozycje tylko jednej osoby wskazują na oskarżonego J. jako na sprawcę konkretnego czynu, zeznania te (wyjaśnienia) zostały przez sąd meriti umiejętnie powiązane z zeznaniami osób pokrzywdzonych danym przestępstwem, których treść w zakresie, np. rodzaju skradzionego samochodu, miejsca z którego został skradziony, rodzaju ładunku itp. jest zgodna z depozycjami świadka wskazującego na sprawstwo oskarżonego M. J., co niewątpliwie przemawia za ich wiarygodnością i zasadnością przyjęcia, iż oskarżony M. J. brał udział w jego popełnieniu.

Wbrew sugestii obrońcy sąd meriti w wystarczający sposób uzasadnił kwestię sprawstwa oskarżonego odnośnie poszczególnych przypisanych mu czynów, i tak nie powtarzając argumentacji sądu meriti, która jest akceptowana przez sąd apelacyjny, odnosząc się do zarzutów apelacyjnych należy odwołać się bezpośrednio do ustaleń i oceny materiału dowodowego zawartej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku:

- Odnośnie czynu z zarzutu nr 3 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 4 - 5 oraz k. 61-62 uzasadnienia wyroku. Wprawdzie jak trafnie dostrzegł to sąd meriti w zakresie przedmiotowego czynu brak jest podstaw do ustalenia, iż M. J. brał udział w kradzieży samochodu marki M., to jednak istnieją w realiach dowodowych nieniejszej sprawy podstawy do przypisania mu w oparciu o depozycje R. G. przestępstwa paserstwa. Zauważyć należy również, iż depozycje R. G. znajdują potwierdzenie wbrew twierdzeniom obrońcy w wyjaśnieniach S. C. (zobacz k. 2427).
- Odnośnie czynu z zarzutu 5.1 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 6-7 oraz k. 62-64 uzasadnienia wyroku. Na sprawstwo oskarżonego wskazują przede wszystkim depozycje R. G. i S. G.. Znamienne jest jednak to, co zauważył także sąd okręgowy, iż pokrzywdzeni przestępstwem nie potwierdzili okupu za skradziony pojazd. Okoliczność tą jednak w przekonujący sposób wyjaśnił w pisemnych motywach wyroku sąd I instancji (zobacz k. 64 uzasadnienia wyrku).
- Odnośnie czynu z zarzutów 7 i 37 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 9-10 oraz k. 64-66 uzasadnienia wyroku. Opisane przez R. G. okoliczności dotyczące czynów odpowiadają temu co ze swojej strony zrelacjonował pokrzywdzony W. F..
- Odnośnie czynu z zarzutu 8 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 10-12 oraz k. 66-68 uzasadnienia wyroku. Opisane przez R. G. okoliczności czynu z zarzutu 8.1, dotyczące miejsca jego dokonania, marki samochodu, oraz jego charakterystycznego ładunku korespondują z zeznaniami pokrzywdzonych A. P. (1) i A. P. (2), tworzące jednocześnie jednolity obraz zdarzenia. Wyjaśnienia oskarżonego R. G. w zakresie dotyczącym natomiast czynu z zarzutu 8.2 korespondują z rodzajem i marką samochodu będącego przedmiotem kradzieży, a także miejscem, z którego został skradziony, opisanym przez kierowcę K. M.. Okoliczność, iż pokrzywdzeni nie potwierdzili uiszczenia okupu, w przekonujący sposób wyjaśnił sąd meriti w pisemnych motywach wyroku (k. 68 uzasadnienia wyroku).
- Odnośnie czynu z zarzutu 10 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 13-14 oraz k. 69 uzasadnienia wyroku. Również i w tym wypadku, nietypowy rodzaj naczepy, charakterystyczny ładunek oraz miejsce dokonania kradzieży korespondują z zeznaniami kierowcy B. A.. Z ustaleń poczynionych odnośnie tego czynu przez sąd meriti wynika, iż kradzieży ciągnika siodłowego marki M. M. J. dokonał wspólnie z R. G. i A. G.. Okoliczność, iż R. O., który wymieniany był także przez R. G. jako sprawca tej kradzieży, nie mógł jej popełnić, gdyż jak podaje obrońca oskarżonego J. był w tym czasie pozbawiony wolności, nie wyłącza sprawstwa oskarżonego M. J., a jedynie powoduje iż do depozycji R. G. należy podejść z dużą ostrożnością, co jak wynika z pisemnych motywów wyroku uczynił w pełnym słowa tego znaczeniu sąd meriti, oceniając dowody obciążające oskarżonego M. J. w kontekście całokształtu materiału dowodowego oraz z

uwzględnieniem zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, co sprawia, iż ocena materiału dowodowego dokonana przez sąd I instancji ma charakter oceny swobodnej, a nie jak to sugeruje obrońca oskarżonego, oceny dowolnej.

- Odnośnie czynu z zarzutu 11 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 14 oraz k. 69-70 uzasadnienia wyroku. Fakt dokonania tej kradzieży niezależnie od R. G. potwierdził także R. J., a nadto wyjaśnienia R. G. znajdują potwierdzenie w opisie skradzionego samochodu podanym przez kierowcę P. W., z charakterystycznym układem kabiny kierowcy (wyposażonej na górze w miejsce do spania).
- Odnośnie czynu z zarzutu 12.1 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 15 oraz k. 70 uzasadnienia wyroku. Podobnie także i w tym przypadku wyjaśnienia R. G. dotyczące nietypowego charakteru skradzionego pojazdu, jego marki oraz miejsca, w którym był zaparkowany (i z którego został skradziony), a także fakt jego późniejszego odnalezienia koresponduje z zeznaniami pokrzywdzonego K. S. oraz świadków J. Ż. i M. D.. Odnośnie tego czynu obrońca oskarżonego podnosił, iż wyjaśnienia R. G. pozostają w sprzeczności z faktem, iż przedmiotowy autokar został odnaleziony w miejscowości G. na prywatnej posesji. Dostrzec należy jednak, iż z wyjaśnień R. G. (k. 272) wynika, iż po dokonanej kradzieży autobus został zaprowadzony na bazę do Z., zaś co potem się stało z tym autobusem tego w/wym. nie wiedział. Oznacza to, iż mógł być on w późniejszym czasie przetransportowany w miejsce gdzie został odnaleziony.
- Odnośnie czynu z zarzutu 12.2 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 15-16 oraz k. 70-71 uzasadnienia wyroku. Sprawstwo M. J. wynika nie tylko z wyjaśnień R. G., ale także z wyjaśnień R. J.. Dodatkowo opisana przez R. G. marka samochodu, jego charakterystyczne wyposażenie (podnośnik HDS) oraz miejsce, z którego dokonano kradzieży znajduje potwierdzenie z zeznaniami pokrzywdzonego.
- Odnośnie czynu z zarzutu 14 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 17-18 oraz k. 72-74 uzasadnienia wyroku. Dokonanie przez M. J. niniejszego przestępstwa znajduje potwierdzenie nie tylko w wyjaśnieniach R. G., ale także w wyjaśnieniach R. J.. Podnoszona przez obrońcę oskarżonego sprzeczność dotycząca typu pojazdu skradzionego została w logiczny i przekonujący sposób wyjaśniona przez sąd meriti (zobacz k. 72 uzasadnienia wyroku).
- Odnośnie czynu z zarzutu 18 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 21-22 oraz k. 75-76 uzasadnienia wyroku. Podany przez R. G. opis okoliczności popełnienia przedmiotowego czynu znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadków wskazanych w pisemnych motywach wyroku przez sąd meriti (zobacz: k. 75 uzasadnienia zaskarżonego wyroku) oraz w dokumentacji dotyczącej przewożonego ładunku.
- Odnośnie czynu z zarzutu 20 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 23-24 oraz k. 76 uzasadnienia wyroku. Jak trafnie zauważył to sąd meriti, opisane przez R. G. okoliczności dotyczące przedmiotowej kradzieży korespondują z zeznaniami pokrzywdzonych M. O. i D. S., a także kierowcy Z. K..
- Odnośnie czynu z zarzutu 22 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 24-25 oraz k. 76 uzasadnienia wyroku.
- Odnośnie czynu z zarzutu 23 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 25-26 oraz k. 76-77 uzasadnienia wyroku. Podstawę dowodową przypisanego czynu stanowią wyjaśnienia M. J., które zostały uznane przez sąd meriti za wiarygodne, a dokonana przez sąd okręgowy ich ocena zdaniem sądu apelacyjnego w okolicznościach nieniejszej sprawy nie budzi wątpliwości.

- Odnośnie czynu z zarzutów 24 i 36 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 26-28 oraz k. 77-79 uzasadnienia wyroku. W przypadku niniejszych czynów podstawę dowodową stanowią wyjaśnienia R. G., S. G. oraz R. J..
- Odnośnie czynu z zarzutu 25 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 28-29 oraz k. 79-80 uzasadnienia wyroku. Wbrew twierdzeniu autora apelacji sąd meriti przy ocenie materiału dowodowego wziął pod uwagę okoliczność, iż przedmiotowa kradzież była już dokonana po tym jak J. pokłócił się z G.. Na okoliczność tą wskazuje treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku.
- Odnośnie czynu z zarzutu 26 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 29-30 oraz k. 80-81 uzasadnienia wyroku.
- Odnośnie czynu z zarzutu 32 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 34 oraz k. 81-82 uzasadnienia wyroku. Wbrew twierdzeniom obrońcy z wyjaśnień S. G. nie wynika tylko, iż „ciągnikiem miał zająć się J.”, lecz w/wym. jednoznacznie podał „Sprzedażą ciągnika zajął się M. J.. Ja za to otrzymałem 6000 zł. Komu J. to sprzedał nie wiem” (k. 305). Treść takich depozycji w kontekście całokształtu materiału dowodowego w ocenie sądu apelacyjnego pozwalała na uznanie oskarżonego M. J. za winnego popełnienia przestępstwa paserstwa przedmiotowego samochodu V..
- Odnośnie czynu z zarzutu 33 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 34-35 oraz k. 82-83 uzasadnienia wyroku. Opisane przez S. G. okoliczności dokonania czynu korespondują z zeznaniami kierowcy B. S. i właściciela skradzionego samochodu. Obrońca oskarżonego w pisemnej apelacji podnosił, iż wyjaśnienia S. G. nie korelują z wyjaśnieniami D. B., który miał potwierdzić, że miejsce przechowywania pojazdu miał wskazać M. J. - skoro w myśl wyjaśnień S. G. – D. B. w ogóle nie było na miejscu. Przedstawienie w ten sposób sprawy nie jest do końca obiektywne, albowiem S. G. nie wykluczył wcale obecności D. B. na miejscu zdarzenia, a jedynie o nim nie wspomniał, co da się racjonalnie wytłumaczyć upływem czasu.
- Odnośnie czynu z zarzutu 34 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 35-37 oraz k. 83-84 uzasadnienia wyroku. Jak wynika to z pisemnych motywów wyroku sądowi meriti wcale nie umknęła różnica w wyjaśnieniach D. B. i S. G. (k. 83 uzasadnienia wyroku).
- Odnośnie czynu z zarzutu 38 zobacz ustalenia faktyczne oraz ocenę materiału dowodowego zamieszczoną odpowiednio na k. 37-38 oraz k. 84-85 uzasadnienia wyroku. Wprawdzie pomiędzy wyjaśnieniami S. G. i R. G. istniała różnica co do miejsca ukrycia auta, to jednak co do sprawstwa oskarżonego M. J. byli zgodni.

W ocenie sądu apelacyjnego nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 413§2 pkt 1 k.p.k., wobec przypisania oskarżonemu M. J. sprawstwa czynów popełnionych wspólnie z innymi osobami bez bliższego ich określenia w opisie czynu. Sąd meriti w opisach czynów przypisanych oskarżonemu posługiwał się zwrotem „działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami o ustalonej bądź nieustalonej tożsamości”. Przyjęcie w opisie czynu przypisanego przez sąd w wyroku skazującym, iż oskarżony dopuścił się czynu, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami o ustalone bądź nieustalonej tożsamości, bez wyraźnego oznaczenia tych osób lub wskazania w jakim odpowiadają postępowaniu, wcale nie oznacza, iż sąd meriti dopuścił się naruszenia przepisu prawa procesowego, gdyż tego rodzaju opis czynu całkowicie odpowiada użytemu w przepisie art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. pojęciu dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu, albowiem z opisów czynów jakie zostały przypisane oskarżonemu wynikają znamiona czynu zabronionego, a także czas i miejsce popełnienia przestępstwa oraz sposób działania (podobnie wyrok SA w Łodzi z dnia 25 września 2012r., II AKA 69/12, Lex nr 1237100).

Jako niezasadny należało także uznać zarzut obrazy prawa materialnego w odniesieniu do czynów przypisanych oskarżonemu w pkt 6, 7, 8, 9 i 20 sentencji wyroku – a to art. 91§1 k.k. wskutek jego błędnego zastosowania i art. 12

k.k. wskutek jego niezastosowania do przypisanych oskarżonemu czynów. Innymi słowy zdaniem sądu apelacyjnego zachowania oskarżonego w żadnym wypadku nie można oceniać w kategoriach czynu ciągłego.

Z art. 12 k.k. wynika, iż dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uważa się za jeden czyn zabroniony; jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste, warunkiem uznania wielości zachowań za jeden czyn zabroniony jest tożsamość pokrzywdzonego. Nie spełnia jednak kryterium czynu ciągłego sytuacja, w której poszczególne zachowania sprawcy nie są ujęte jednym, z góry powziętym zamiarem, lecz zostały zrealizowane z identycznym zamiarem, takim samym w odniesieniu do każdego z nich, lecz nieistniejącym z góry, a pojawiającym się sukcesywnie przy podejmowaniu każdego kolejnego zachowania (Kodeks karny – komentarz, Część ogólna, A. Zoll – red., wydanie 4, s. 207). Podobna sytuacja ma miejsce w nieniejszej sprawie, albowiem materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, iż oskarżony M. J. przypisanych mu czynów dopuścił się z góry powziętym zamiarem. Innymi słowy, nie ma podstaw do tego aby przyjąć, iż oskarżony przystępując do realizacji pierwszego składającego się rzekomo na ciągłość zachowania, działał w zamiarze obejmującym wszystkie zachowania objęte zamiarem ciągłości, czyli popełniając pierwsze z przypisanych przestępstw miał już zamiar popełnić następne. W realiach nieniejszej sprawy zasadne było natomiast przyjęcie ciągów przestępstw (art. 91 k.k.), co też uczynił prawidłowo sąd okręgowy.

Jako zasadny należało ocenić zarzut naruszenia prawa materialnego poprzez powołanie w podstawie wymiaru kary obok art. 65§1 k.k. także przepisu art. 64§2 k.k. Nie ma bowiem potrzeby powoływania przepisu art. 64 § 2 k.k. obok art. 65 § 1 k.k. - w podstawie prawnej wymiaru kary sprawcy skazanemu za przestępstwo, z którego uczynił sobie stałe źródło dochodu, bowiem już z treści art. 65 § 1 k.k. wynikają zasady wymiaru kary, jakie należy stosować wobec takich sprawców (podobnie wyrok SA w Katowicach z dnia 12 kwietnia 2012r., II AKa 79/12, KZS 2012r., nr 10, poz. 75).

Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje. W przypadku wniesienia środka odwoławczego na korzyść oskarżonego, kodeks postępowania karnego nie stoi na przeszkodzie wyjścia poza wskazane w skardze apelacyjnej zarzuty i orzeczenia na korzyść oskarżonego, zwłaszcza gdy uchybienia dotyczą bezwzględnej przyczyny odwoławczej lub sytuacji, o której jest mowa w art. 440 k.p.k.

Kodeks karny z uwagi na wagę zarzucanego czynu przewiduje różne terminy przedawniania karalności przestępstw. Termin przedawnienia jest uzależniony od rodzaju przestępstwa (ściganego z urzędu lub z oskarżenia prywatnego), a w przypadku przestępstwa ściganego z urzędu o długości terminów przedawnienia karalności decyduje ustawowe zagrożenie określone w części szczególnej. Ustanie karalności przestępstwa następuje z mocy prawa w rezultacie samego upływu czasu kalendarzowego odpowiadającego terminowi przedawnienia. Po upływie terminu przedawnienia nie można sprawcy przestępstwa pociągnąć do odpowiedzialności karnej.

Przestępstwo, o którym mowa jest w art. 275§1 k.k. zagrożone jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo przedawnienia wolności do 2 lat, a zatem zgodnie z obowiązującym obecnie stanem prawnym ulega przedawnieniu z upływem 5 lat (art. 101§1 pkt 4 k.k.). Jeżeli w okresie tym wszczęto postępowanie przeciwko osobie, karalność popełnionego przez nią przestępstwa ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu (art. 102 in fine k.k.). Innymi słowy w tym wypadku przedawnienie karalności następuje po upływie 10 lat od chwili popełnienia przestępstwa. W analogiczny sposób określony jest termin przedawnienia przestępstwa stypizowanego w przepisie art. 276 k.k.

Przechodząc bezpośrednio na grunt nieniejszej sprawy wskazać należy, iż z uwagi na przedawnienie karalności należało z podstawy skazania wyeliminować przepisy dotyczące przedawnionych przestępstw będących w zbiegu kumulatywnym (art. 11§2 k.k.) z innym przestępstwem, którego termin przedawnienia jeszcze nie nastąpił. Sytuacja, o której jest tutaj mowa dotyczy czynów przypisanych w zaskarżonym wyroku w:

- pkt 7a – popełnionym 9 listopada 2001r. w Ł., a zakwalifikowanym z art. 279§1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i w zw. z art. 65§1 k.k.;

- 7b – popełnionym 30 stycznia 2002r. w Ł., a zakwalifikowanym z art. 279§1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i w zw. z art. 65§1 k.k.;
- 8a – popełnionym 28 sierpnia 2001r. w Ł., a zakwalifikowanym z art. 279§1 k.k., art. 275§1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i w zw. z art. 65§1 k.k.;
- 8b – popełnionym 21 stycznia 2002r. w Ł., a zakwalifikowanym z art. 279§1 k.k., art. 275§1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i w zw. z art. 65§1 k.k..

Stwierdzone przedawnienie karalności przestępstw z art. 275§1 k.k. i art. 276 k.k. skutkować musiało zmianą zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego i przyjęcie, że czyny przypisane oskarżonemu w pkt 6, 7 i 8 zaskarżonego wyroku stanowią ciąg przestępstw wyczerpujący dyspozycję art. 279§1 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. Mając na uwadze zakaz pogarszania sytuacji oskarżonego (apelację od wyroku sądu okręgowego wniósł tylko obrońca oskarżonego) oraz prawidłowo ustalony katalog okoliczności mających wpływ na wymiar kary, sąd apelacyjny wymierzył oskarżonemu za przypisany ciąg przestępstw karę 7 lat pozbawienia wolności.

Za przyjęciem, iż czyny przypisane oskarżonemu w pkt 6, 7 i 8 zaskarżonego wyroku stanowią jeden ciąg przestępstw przemawia fakt, iż wyeliminowanie z podstawy skazania z uwagi na przedawnienie art. 275§1 k.k. i art. 276 k.k. sprawiło, że zostały spełnione przesłanki z art. 91§1 k.k. uzasadniające przyjęcie przedmiotowego ciągu przestępstw. Warto odnotować, iż aby przyjąć ciąg przestępstwa, o którym mowa w art. 91§1 k.k. oprócz przesłanek charakterystycznych dla zbiegu realnego muszą pojawić się również przesłanki szczególne, które czynią z niego ciąg przestępstw. Należą do nich:

- a) podobny sposób popełnienia przestępstw składających się na ciąg;
- b) krótkie odstępy czasu, w jakich są one popełniane;
- c) tożsamość kwalifikacji każdego z przestępstw składających się na ciąg.

Przesłanki, o których mowa powyżej spełniają czyny przypisane oskarżonemu w pkt 6, 7 i 8 zaskarżonego wyroku, co uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku i przyjęcie ciągu przestępstw, co z uwagi na to, iż jest to rozstrzygnięcia na korzyść oskarżonego było możliwe w realiach procesowych przedmiotowej sprawy.

Uwzględniając zarzut obrońcy oskarżonego (była o tym mowa wcześniej), sąd apelacyjny z podstawy wymiaru kary za czyn przypisany w pkt 10 zaskarżonego wyroku oraz ciągów przestępstw przepisanych oskarżonemu w pkt 9 i 20 zaskarżonego wyroku, wyeliminował przepis art. 64§2 k.k.

Zgodnie z art. 115§ 5 k.k. mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200.000 zł. W zaskarżonym wyroku sąd I instancji uznał oskarżonego M. J. za winnego popełnienia przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 291§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. (mienie znacznej wartości) i art. 65§1 k.k. (czyn przypisany oskarżonemu w pkt 11 wyroku), ustalając jednocześnie wartość mienia, które oskarżony przyjął i pomógł w ukryciu na łączną kwotę 173.350 zł. Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy (art. 4§1 k.k.).

Mając powyższe rozważania na uwadze należało, działając na korzyść oskarżonego, mimo braku zarzutu apelacyjnego (zobacz art. 440 k.p.k.), zmienić zaskarżony wyrok w zakresie dotyczącym czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 11 w ten sposób, iż z opisu czynu należało wyeliminować zwrot „co stanowiło mienie znacznej wartości” i przyjąć, że oskarżony zachowaniem swoim wyczerpał dyspozycję art. 291§1 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. Konsekwencją tej zmiany było wymierzenie oskarżonemu nowej – łagodniejszej kary, której wymiar sąd apelacyjny, ustalił na 1 rok i 9 miesięcy,

biorąc pod uwagę okoliczności, przytoczone przez sąd meriti w części dotyczącej rozważań o karze i bacząc aby orzeczona kara była adekwatna do stopnia szkodliwości społecznej czynu przypisanego oskarżonemu.

Orzekając łączną karę pozbawienia wolności w wymiarze 8 lat, sąd apelacyjny zastosował zasadę częściowej absorpcji, mając na uwadze podobnie jak sąd meriti, iż wszystkie kary jednostkowe, będące podstawą orzeczenia kary łącznej były wymierzone za czyny skierowane w takie samo dobro prawne, jakim jest mienie, a co za tym idzie, istniał między nimi pewien związek o charakterze przedmiotowym.

W ocenie sądu apelacyjnego zarówno orzeczone wobec oskarżonego kary jednostkowe, jak i kara łączna, nie noszą cech kar rażąco niewspółmiernie surowych w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k., to jest takich których nie dałoby się wręcz w realiach danej sprawy zaakceptować. Dostrzec należy bowiem, iż kara jednostkowa 7 lat pozbawienia wolności orzeczona została za popełnienie ciągu 17 przestępstw zakwalifikowanych z art. 279§1 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. Z pola widzenia, przy ocenie surowości orzeczonej kary, nie można także tracić wartości zagarniętego mienia. Cech takiej kary nie nosi również kara 4 lat pozbawienia wolności orzeczona za ciąg 6 przestępstw zakwalifikowanych z art. 291§1 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k., zwłaszcza gdy zauważy się, iż dotyczyło ono mienia o łącznej wartości ponad 400.000 zł. Podobnie także kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności jaka została orzeczona za pomoc w zbyciu pojazdu marki V. o wartości 80.000 zł, nie nosi cechy kary rażąco niewspółmiernej, zwłaszcza gdy zauważy się, iż przestępstwo to zostało popełnione w warunkach przewidzianych art. 65§1 k.k. Niewątpliwie także w realiach nieniejszej sprawy cech kary rażąco niewspółmiernie surowej nie ma kara 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności jaka orzeczona została za ciąg trzech przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 286§2 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k.

Także kara łączna pozbawienia wolności nie nosi zdaniem sądu apelacyjnego cech rażącej niewspółmierności, skoro przy ustalaniu jej wysokości zastosowano korzystną dla oskarżonego zasadę częściowej absorpcji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie § 14 ust. 2 pkt 5 oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461).

Mając na uwadze treść przepisu art. 624§1 k.p.k. sąd apelacyjny zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym, uznając iż ich uiszczenie przez oskarżonego byłoby w jego sytuacji majątkowej niemożliwe.